

Melametin Tanımı

Melametin Tanımları

Melametin; kâinatın, ayıplamak, azarlamak, serzenide bulunmak, korkmak, rıskıvalık anlamına gelen melamet mastar bir kelime olup, melameti ise kâinatın konu olan demektir.

Tasavvuf âstâhında ise yaygın olarak yapılan tarif âyledir. Yaptıkları iyilikleri gösterir olur endişesiyle gizlemek, kâinatın kâinatları ve âlemi gânahları ise nefsiyle mâcadele etmek için âşin âşin vurmaktır.

Bu tanımlardan da anlaşılacağı gibi, melametin temel vasfı, riya- dan kaçınmak amacıyla gizlilik ve âhretten sakınmaktır.

Ayrıca, iddia sahibi olmama, riya- dan uzak durma, nefsi itham ederek onun ayıpları ile meâgul olma, gâzel amel- lerini gârmeme âeklinde de ifade edilmiştir.

Melamilik, iyi davranışları âşâklamaktan ziyade, kâinatın davranışları ortadan kaldırmaya yâneliktir. Yani o, iyi amel ve iyilikler hakkında konuşmaktansa amellerinin eksiklikleri âzerinde durmayı tercih eder.

Melametin dânce tarzının temelindeki asli unsurun, riya, ken- dini beşenme ve kibir gibi kalbi afetlerden sakınmadır. Bu konuda yapılması gereken, nefse karşı titiz bir sorgulama ve nefisten mâyle fani olmaktır.

Tarikatlar, sosyal ve dini teâkilatlar oluşturun, kendilerine has yâam tarzları, dergahları ve kâiyafetleriyle halktan ayrılmalarına karşı ân melamet ehli ne bir tarikat âeklinde teâkilatlanmayıp ne de hareket tarzlarıyla ve kâiyafetleriyle toplum âşerisinde ayrı bir zâme olmayıp uygun bulmamışlardır.[1][1]

Bu âzellikleri ile melamet ehli, gerek hal, fiil ve davranışlarıyla gerekse sâzleri ve anlayışlarıyla dâ gânatın âylerinden âş halleri belli olmayan bir zâme olup avam ile avam, havas ile havas olmaları, gerâşek durumları sezdirmemeyi, toplum âşerisinde kâlık kâiyafet ve gânatın âte ayırt edilmemeyi anlayışları ân esas olarak belirlemiştir.

Melamet ehlinin kendilerini kânamaları hususunda Kur an da âu ayetler dayanmaktadır.

Ey inananlar, sizden kim dininden dânerse (bilsin ki), Allah yakında âyle bir toplum getirecektir ki, O onları sever, onlar da O - nu severler. Mâ minlere karşı âşak gânatın â, kafirlere karşı â onurlu ve âiddetlidirler. Allah yolunda cihad ederler, kâınayan kâınamasından korkmazlar. Bu, Allah ân bir âtdâ, onu diledi âine verir. Allah- ân âtdâ geniştir. O her âeyi bilendir. (Maide, 5/54)

Kendini kâınayan nefse yemin ederim. (Kâiyamet, 75/2)

Birinci ayette sâz edilen cihat, melamet dâncesine göre âncelikle nefis ile cihat ve her konu

ve alanda halka hizmet anlamÄ±n- dadÄ±r.

Ä°kinci ayette ise, kendisinden kaynaklanan her Äÿeye karÄÿÄ± nefisini muhasebe eden, kÄ±nayan kiÄÿi Ä¶vÄ¼lmektedir. Bu melamet dÄ¼ÄÿÄ¼ncesinde kamil bir nefistir.

Allah yolunda kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmamak melamet ehlinin sarsÄ±lmaz Ä¶zelliklerinden biridir. KÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmamak korkusuzca Allah'Ä±n yolunda gitmek ve O'nun hÄ¼kÄ¼mleri doÄÿrultusunda davranÄ±p, Allah Ä±n kanunlarÄ±na gÄ¶re neyin doÄÿru, neyin yanlÄ±Äÿ olduÄÿunu belirleyerek, karÄÿÄ±tlarÄ±nÄ±n muhalefet, sansÄ¼r, eleÄÿtiri, itiraz ve alaylarÄ±na hiÄ± mi hiÄ± aldÄ±rmamak demektir. Hatta onlar halkÄ±n gÄ¶rÄ¼ÄÿÄ¼ Ä°slÄ±m'a aykÄ±rÄ± da olsa, dÄ¼nyanÄ±n kÄ±nama ve alaylarÄ±na maruz kalsalar da samimi olarak doÄÿruluÄÿuna inandÄ±klarÄ± Ä°slÄ±m'Ä±n yolunda korkusuzca giderler.

KÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmak aynÄ± zamanda da Allah'a kar- ÄÿÄ± Äÿirk koÄÿmak anlamÄ±na da gelir. Ä±Ä¼nkÄ¼ Allah n bildiri si yalnÄ±zca Ben' den korkun Äÿeklinedir. Bu bildiriye uymayan kiÄÿi ise kendi- sinden baÄÿka kimseye zarar veremez. Zira Allah isterse onun yerine kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±ndan korkmayan ve yukarÄ±daki ayette belirtilen Ä¼stÄ¼n vasÄ±flarla donatÄ±lmÄ±Äÿ mÄ¼ minleri getirir.

Melamet ehli, her zaman ve her yerde Allah'a kulluk etmeyi, O'nun emirlerini yerine getirmeyi, insanlarÄ±n arzu ve isteklerini deÄÿil de yalnÄ±zca Allah'Ä±n rÄ±zasÄ±nÄ± gÄ¶zetmeyi baÄÿiÄ± baÄÿÄ±na bir gÄ¶rev telakki edinmiÄÿlerdir. Bunun iÄ±n yukarÄ±daki ayette gecen Allah yolunda savaÄÿmayÄ± Ä¶ncelikle nefis ile olan savaÄÿ kabul etmiÄÿlerdir. Bu ne- denle her devirde iÄ±serisinde yaÄÿadÄ±klarÄ± topluklar tarafÄ±ndan yadÄ±r- ganmÄ±Äÿ, kÄ±nanmÄ±Äÿ ve Ä±eÄÿitli tepkilerle yargÄ±lanmÄ±ÄÿlardÄ±r. Bu tepkiler bazen yakÄ±n Ä±evresinden, karÄÿÄ± tavÄ±r alma, manevi baskÄ± ve kÄ±nama Äÿeklinde kendini gÄ¶sterdiÄÿi gibi bazen de zamanÄ±n Ä¶nde gelenleri ve idarecileri tarafÄ±ndan daha Ä±ok fiziksel saldÄ±rÄ± ve eziyet Äÿeklinde ger- Ä±ekleÄÿmiÄÿtir. Kimilerinin iÄÿkencelerle baÄÿÄ± kesilmiÄÿ, kimilerinin deri- si yÄ¼zÄ¼lecek kadar ileri gidilmiÄÿtir. Bunlardan daha kÄ¶tÄ¼sÄ¼, melamet anlayÄ±ÄÿÄ± yÄ¼zyÄ¼llar boyu zÄ±ndÄ±klÄ±k ve sapÄ±klÄ±k olarak nitelendirilmiÄÿ, melamete tabi olanlar aÄÿÄ±lanmÄ±ÄÿtÄ±r. BugÄ¼n dahi bazÄ± Ä°slam ilmihal- lerinde ve ansiklopedilerinde melamet, zÄ±ndÄ±klÄ±k ve sapÄ±klÄ±k olarak tarif edilmektedir.

Ancak bÄ¼tÄ¼n bu eziyet ve karalamalarÄ±n sebebi melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±nÄ±n farklÄ± biÄ±imlerde algÄ±lanmasÄ±ndan ve uygulanmasÄ±ndan ileri gelmektedir. Ä±zunu belirlemek gerekir ki, baÄÿlangÄ±cÄ±ndan beri melamet anlayÄ±ÄÿÄ±nÄ±n algÄ±lanmasÄ± ve yaÄÿama geÄ±irilmesi farklÄ± farklÄ± olmuÄÿtur. GÄ¼nÄ¼mÄ¼z Melamilerin de bile hala bu farklÄ±lÄ±klarÄ± gÄ¶rmekteyiz. Bu farklÄ±lÄ±klarÄ± Ä°slam bilim adamlarÄ±ndan Hucviri (Ä±.1072) yaÄÿadÄ±ÄÿÄ± devirde melamet hakkÄ±nda araÄÿtÄ±rmalar yapmÄ±Äÿ ve bu araÄÿtÄ±rmalarÄ±nÄ±n sonuÄ±larÄ±nÄ± eserlerinde belirtmiÄÿtir. Hucviri ye gÄ¶re melamet anlayÄ±- ÄÿÄ±; **istikamet**, kast ve **terk** olmak Ä¼zere Ä¼Ä± Ä±eÄÿittir.

1- Ä°stikamet Äÿeklindeki melamet: KiÄÿinin, ibadet ve amellerini gÄ¼zelce yerine getirmesi, Allah Ä±n farzlarÄ±na riayet etmesi, yine Allah Ä±n emir ve yasaklarÄ±na uymasÄ±, insanlarÄ±n ondan memnun ve hoÄÿnut olmasÄ± ya da olmamasÄ±na aldÄ±rmamasÄ± anlamÄ±nda bir melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±dÄ±r. Ä±eÄ±Ä¼ncÄ¼ devre melamet kurucusu Muhammed Ä°bnÄ¼l Arabi bÄ¶yle bir melamet anlayÄ±ÄÿÄ±nÄ± tercih etmiÄÿtir. GÄ¼nÄ¼mÄ¼zde makbul olanda bu anlayÄ±ÄÿtÄ±r.

2- Kast Äÿeklindeki melamet: Ä°nsanlar tarafÄ±ndan bÄ¼yÄ¼k bir itibar ve hÄ¼rmet gÄ¶ren bir kiÄÿinin bu itibar ve makamÄ±n nefisini harekete geÄ±irerek benlik duygularÄ±nÄ± artÄ±racaÄÿÄ± endiÄÿesi bu tip melamet anla- yÄ±ÄÿÄ±nÄ±n doÄÿmasÄ±na sebep olmuÄÿtur. Bu anlayÄ±ÄÿÄ± sahip olan melamiler, sÄ±rlarÄ±nÄ± ve gerÄ±sek kimliklerinin aÄ±Ä±ÄÿÄ± Ä±Ä±kacaÄÿÄ±ndan korktuklarÄ± ve insanlarÄ±n Ä¶vmelerine sebebiyet verecek bir hal ortaya Ä±Ä±kÄ±nca nefis- lerinin gururlanmasÄ±ndan Ä±ekindikleri iÄ±n bir taraftan bu halleri giz- lemeÄÿe Ä±salÄ±ÄÿmÄ±Äÿlar, diÄÿer taraftan nefislerini kÄ±rmak iÄ±n

halkın ahlak ve tepkilerini işeyecek, hatta zaman zaman kâna ve azarlamalarına neden olacak fiiller sergilemektedir. Özellikle birinci devre melametler bu tip anlayışta aın planda tutmuylardır. Birinci devre melametlerin aınlarından sayılan *E.Ebu Hafs Haddîd* (A. 883) kastâlindeki melameti aayla tanımlar.

Onlar selâmı istemeyerek alanlara verir, isteyerek selâm verenlerden almazlar. Kendilerini sevenlerle oturmayıp, onlara itibar etmeyenlerle otururlar. Kendilerine bir ây vermeyenden isteyip, verenden istemezler. Kendilerinden yâz âşevirene yânelip, kendilerine yânelenlerden uzaklaşlar. Kendilerini sevmeyene verirler, sevene vermezler. Kendileriyle buâzedenlerle yaârlar, kendilerinden hoânut olanlarla birlikte olmazlar. Sevmedikleri âyeleri yerler, lezzet alâklarâna yemezler. Bir yerde kalmak istediklerinde sefere âşkarlar, sefere âşkmak istediklerinde oradan ayrılmazlar. âte bu âekilde tâm hallerinde nefislerine muhalefet ederler.

Onlar âyeriat nazarânda mâbah olmakla birlikte, gârnâ¼nâ¼ây itibarıyla kânanacak davranâylarda bulunurlar. ârneâyin, insanlardan kendi derecelerinde olmayanlarla sohbet ederler, haklarânda sâylentiye sebep olacak yerlerde otururlar. Bâ¼tâ¼n bunlarâ hallerini gizlemek ve gerâşek durumlarâna bir itiraz gelmesini ânlemek işin yaparlar.

Yine onlar, batânlarâna/iâş alemlerini korumak ve nefislerini aâya- ââlamak işin zahirlerini/dâây gârnâ¼nâ¼âylerini kâ¼â¼msemiâyer, bâylece hallerine ve sârlarâna baâkalarâna vakâf olmasâna imkan vermemiâlerdir. [2][2]

Gârnâ¼lâ¼yor ki, nefsin hoâyuna gideceây, memnunluk duyacaây her âyeyi terk etmek, halkâın kendilerine hâ¼rmetle bakmamaları ve bir mevki vermemeleri işin gayret sarf etmek bu tip melamet anlayââna ana ilkesidir.

Ancak bâyle bir melamet âekli bazâ melametiler tarafândan abartâlmâây, bu suretle halkâın gâ¼naha girmesine ve onlardan nefret etmesine sebep olmuylardır.

3- Terk âeklindeki melamet: Kiâinin, kâ¼fâ¼r, sapâklâ¼k, âyeriatâ terk etme ve gâ¼nahlarâ mâ¼bah sayma gibi bir takâ¼m davranâylar sergilemesi ve bu davranâylarâ sergilerken, bâ¼tâ¼n bunlarâ melamet yolunun bir gereâyı olduâyunu sâylemesi âeklindeki melamettir. Bu tip bir melamet anlayââ¼ birinci, ikinci ve â¼â¼ncâ¼ devre melametler arasânda her zaman gârnâ¼lmâ¼ây tâ¼r Gâ¼nâ¼mâ¼zde bâyle bir anlayââ¼na sahip melametler, âzellikle melami mâ¼râyitleri tahminlerin â¼stâ¼ndedir. âte bu tip bir anlayââ¼ nedeniyle âslam alimleri melamet anlayââ¼na kuâyku ile yaklaâ¼mâ¼ ve dolayâ¼yla melamet, âslam ilmihallerine ve ansiklopedilere sapâklâ¼ ve zâ¼ndâ¼klâ¼k olarak geâsmiâydir. [3][3]

Melametin tanâ¼mâ¼ yâ¼zyâ¼llar boyunca deâyâ¼ik tarz ve niteliklerde belirtilmiây, birinci, ikinci ve â¼â¼ncâ¼ devre melami bâ¼yâ¼kleri bu konudaki dâ¼âyâ¼ncelerini yaâyantâ¼larâyla halka aktarmâ¼ylardır. Bu konuda yaptâ¼mâ¼z araây tâ¼rmalarda bu â¼nlâ¼ kiâyilerin melamet hakkâ¼ndaki dâ¼âyâ¼ncelerini âayla sâralayabiliriz.

G. *Hamdun Kassâr* (A. 884) Hamdun Kassâr, melamet yolu hakkânda melamet, halk işinde sâ¼slenmeyi, herhangi bir hal veya ahlak ile onlarâın râ¼zasâ¼nâ¼ ummayâ¼ tamamâ¼ya terk etmek. Ve Allah yolunda kâınayanâ¼n kâınamasâ¼ndan korkmamaktâ¼r [4][4]

Hamdun Kassârâ¼n âzellikle â¼zerinde durduây konular tevazu, zâ¼hd, fakr, melamet, ihlas, tevekkâ¼l, âşlâ¼k, samt, riyadan sakâ¼nma, fâ¼tâ¼vvet ve nefse muhalefet olarak sâralanâ¼r.

Hamdun Kassâr, melamet ehlini, batânlarânda bir iddiasâ¼, zahirlerinde de yapmacâ¼k ve riyasâ¼ olmayan, Allah ile aralarâ¼ndaki sâ¼rdan, mahlukat bir tarafa, kendi zahiri kimliâ¼inin bile haberdar olmadâ¼yâ¼ kimselerdir. [5][5] âeklinde tanâ¼mlamaktadır. Onun bu tanâ¼mâ¼nda, mutlak anlamda

gizlilik esasÄ± ¼zerinde durduÄŸu gÄŸrÄ¼Ä¼r. Bu nedenle o, kalbi zikirde yanadÄ±r ve ibadetlerin gizli olarak yerine getirilmesini savunur.[6][6]

Hamdun Kassara gÄŸre melamet; halk iÅŸin sÄ¼slenmeyi, her hal ve davranÄ±ÄŸta halkÄ±n rÄ±zasÄ±nÄ± gÄŸzetmeÄŸi kesinlikle terk etmen ve kÄ±nayanÄ±n kÄ±namasÄ±nÄ±n seni Allah yolundan alÄ± koymamasÄ±dÄ±r. Bu iÄŸin baÄŸÄ± nedir diye sorulduÄŸunda; nefsi aÄŸÄŸÄ±lamak, hor gÄŸrmek, onun hoÄŸuna gidecek, onu memnun edecek ÄŸeylerden sakÄ±nmak, nefis hakkÄ±nda su-i zan beslemektir. DemiÄŸtir.[7][7] Yine o, melamet ehlinin havf ve reca arasÄ±nda kurulmasÄ± gereken dengeye dikkat ÄŸekerek, melamet, kaderilerin havfÄ±, mÄ¼rcilerin recasÄ±dÄ±r [8][8] demiÄŸtir.

Seyyid ÄŸerif CÄ¼rcani de Ta rifat-Ä± Seyyid adlÄ± eserinde Mela- miyyeyi ÄŸu ÄŸekilde aÄŸÄ±klÄ±yor.

BatÄ±nlarÄ±nda bulunan manevi halleri zahirlerinde gÄŸzÄ¼kmeyen ricalullahdÄ±r. Bunlar ihlasta kemali hakikat derecesine yÄ¼kselebilmek iÅŸin ÄŸsalÄ±ÄŸÄ±rlar. BÄ¼tÄ¼n iÄŸlerinin Cenab-Ä± Hakk Ä±n gayb ilmiyle kararlaÄŸ- tÄ±rÄ±lmÄ±ÄŸ kaza-i ilahi ile yerli yerinde yapÄ±lmÄ±ÄŸ olduÄŸunu kabul ederler. Binan aleyh bunlarÄ±n ilimleri, iradeleri, Cenab-Ä± Hakk Ä±n ilmine ve iradesine aykÄ±rÄ± olmaz... Melamiyye, muhterem ve hÄ¼rmete layÄ±k bir guruptur. [9][9]

EÄŸ-ÄŸeyh Nasuh b. Ä°smael er-Rumi de Riyazu n-Nasihin in Faz- lu ihfa ve a mali salihâ faslÄ±nda diyor ki;

Melamilere gÄŸre amel ve ibadetlerin en ÄŸereflisi ve faziletlisi gizlice yapÄ±lanÄ± olduÄŸundan, Melamiyye tarikatÄ±, tarikatlarÄ±n en efendisi ve en yÄ¼cesidir. Silsilesi Ebu Bekir es-SÄ±ddÄ±k (r.a.) da son bulur. [10][10]

Fudayl B. Ä°yaz Ä±n (Senerkant DoÄŸumlu 725-803) Ona gÄŸre bir melemet ehli sÄŸzÄ¼, hesabÄ±nÄ± vereceÄŸi bir amel olarak gÄŸrÄ¼r ve bu yÄ¼zden kendisini ilgilendirenler dÄ±ÄŸÄ±nda pek az konuÄŸur, gereksiz konuÄŸmayÄ± da uygun bulmaz ve insanlarÄ±n dÄ¼ÄŸÄ¼ncelerinin etkisinde kalmamak iÅŸin halk ile gerektiÄŸinden fazla bir arada bulunmayÄ± hoÄŸ gÄŸrmez. MÄ¼mkÄ¼nse insanlardan uzak bir yerde ikamet etmek nefis terbiyesi iÅŸin gereklidir.

D. ÄŸakik Belhi (Behl DoÄŸumlu Ä¼. 790) Allah Ä±n iradesine aykÄ±rÄ± hareket etmemek. Kulun kendisinde bir irade gÄŸrmemesi. ÄŸÄŸhretten sakÄ±nma. SÄ¼kut, az yeme ve halktan uzak durmak. RÄ±zÄ±k kaygÄ±sÄ± taÄŸÄ±mama. Ä°htiyacÄ±nÄ± sadece Allah a arz etme.

Fakr. Ona gÄŸre kiÄŸi, zenginliÄŸini kaybedeceÄŸinden korktuÄŸu gibi fakirliÄŸini de kaybedeceÄŸinden korkmadÄ±kÄŸa gerÄŸek fakir olamaz.[11][11]

E. Muhammed B. Eslem Et-TÄ±sÄ° (Horasan DoÄŸumlu Ä¼.856) Bu ÄŸahsÄ±n Melamet anlayÄ±ÄŸÄ±nÄ±n tameline, Allah korkusu, ÄŸlÄ¼m korkusu, hÄ¼zÄ¼n, aÄŸlama, nefis muhasebesi, huÄŸÄ±, fakr ve dÄ¼nyadan uzak durma gibi zÄ¼hd hayatÄ±nÄ±n temel prensipleri gelir.

D. BÄ¼yezÄ¼d-Ä° Bistami nin (Bistam DoÄŸumlu Ä¼.848) melamet dÄ¼ÄŸÄ¼ncesinde; mÄ¼tevazÄ± olma, nefsi aÄŸÄŸÄ±lama, halkÄ±n kÄ±namasÄ±nÄ± Ä¼zerine ÄŸekme, insanlar arasÄ±nda kendini en ÄŸerli kimse olarak gÄŸirme, kerameti gizleme, amellerde riya tehlikesinden kaÄŸÄ±nma gibi hususlarÄ±n, aynÄ± zamanda birer melamet ilkesi olduÄŸu gÄŸrÄ¼lmektedir.

SÄ¼lemÄ° nin Tabakat adlÄ± eserinde bize aktarmÄ±ÄŸ olduÄŸu, A.Ä°bra- him B. Edhem in (Behl DoÄŸumlu 730-782) melametle ilgili altÄ± tavsiyesi ÄŸÄŸyledir.

Ona gÄŸre insan nimet kaygÄ±sÄ±nÄ± bÄ±rakÄ±p sÄ±kÄ±ntÄ±ya alÄ±ÄŸmalÄ±.

Ä°zzeti bÄ±rakÄ±p alÄŸak gÄŸnÄ¼Ä¼ olmalÄ±.

ZenginliÄyi bÄ±rakÄ±p fakra sarÄ±lmalÄ±.

TembelliÄyi bÄ±rakÄ±p ÄŒalÄ±Äymaya.

Uykuyu bÄ±rakÄ±p vakitlerini uyanÄ±k geÄŒirmeÄye.

Nefsin emelleri peÄyinde koÄymayÄ± bÄ±rakÄ±p ÄŒlÄ¼me hazÄ±rlÄ±k yapmaya ÄŒalÄ±ÄymalÄ±dÄ±r. [12][12]

E.Ebu Hafs HaddÄ±d (NiÄyabur-KÄ¼rdabad DoÄyümlu Ä–. 883 Ebu Hafs Haddad a melamet isminin ne anlama geldiÄyi sorulduÄyunda;

Onlar kurb ve ibadetler adÄ±na aÄŒÄ±Äya ÄŒÄ±kardÄ±klarÄ± her Äyeyden do- layÄ± nefislerini kÄ±narlar, halka kusurlarÄ±nÄ± gÄŒsterirler ve onlardan iyi- liklerini gizlerler. O nedenle halk onlarÄ±n dÄ±Äy gÄŒrÄ¼nÄ¼Äylerine bakarak onlarÄ± kÄ±nar. Onlar da batÄ±nlarÄ±ndaki durumu bilerek kendi nefislerini kÄ±narlar. Allah ta onlara bir takÄ±m sÄ±rlarÄ±, gayb bilgilerini verir ve on- lara bazÄ± IÄ¼tuflarda bulunur. Onlar da nefsi kÄ±nama ve ona muhalefet etme gibi baÄytan beri aÄŒÄ±Äya vurduklarÄ± bu tutumlarÄ± ile Allah Ä±n ken- dilerine gÄŒstermiÄy olduÄyu IÄ¼tuflarÄ± gizlerler. BÄŒylece halk onlardan uzaklaÄyÄ±r, onlar da Allah ile hallenirler. ÄÄyte melamet ehlinin hali bu- dur. [13][13]

Melamet yolunun Ä¼statlarÄ±ndan birine melamet ehlinin hali so- rulduÄyunda ÄyÄŒyle cevap vermiÄytir.

Onlar, Allah Ä±n, sÄ±rlarÄ±nÄ± gizlediÄyi, batÄ±nlarÄ±nÄ± zahir ile ÄŒrttÄ¼ÄyÄ¼ kimselerdir. Onlar yaratÄ±lÄ±ÄyilarÄ± nedeniyle halk ile beraberdirler, ÄŒarÄyÄ±- larda ve alÄ±Äy-veriÄyte olurlar, hakikatte Allah Ä±n dostlarÄ± olmalarÄ± nede- niyle Hakk ile dirler. BatÄ±nlarÄ±, zahirlerini halk ile iÄŒli-dÄ±ÄyIÄ± olduÄyu iÄŒin kÄ±nar, zahirleri de Hakk ile birlikte olduÄyu ve zahirlerinin iÄŒinde bulunduÄyu zÄ±tlÄ±klarla yaÄyamadÄ±ÄyÄ± iÄŒin batÄ±nlarÄ±nÄ± kÄ±nar. Bu yolun ÄŒnde gelenlerin hali budur. [14][14]

Yine birisine melamet yolu sorulmuÄy, o da Äyu cevapÄ± vermiÄytir.

Giyim, yÄ¼rÄ¼me, oturma, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy itibariyle halkla aynÄ± olma ancak, saÄylam bir murakabe ile onlardan ayrÄ±lmak, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy itibariyle onlara benzemek, batÄ±n yÄŒnden onlara benzememektir. BÄŒylece kiÄyi, karakter ve yaÄyayÄ±Äy aÄŒÄ±sÄ±ndan halktan ayrÄ±lmÄ±Äyken, gÄŒrÄ¼nÄ¼Äy aÄŒÄ±sÄ±ndan halktan ayÄ±rt edilemez. [15][15]

Ä°BN. ARABÄ° NÄ°N MELAMET HAKKINDA GÄ–RÄœÄžLERÄ°

Ebu Yezid el-Bistami nin dÄ±ÄyÄ±nda ilk melametilerde vahdet-i vÄ¼- cud gibi konulara raslamak mÄ¼mkÄ¼n deÄyildir. Ancak Ä°bn. Arabi den sonra, melametiliÄyin vahdet-i vÄ¼cud ÄŒizgisinde bir geliÄyim gÄŒsterdi- Äyi, Ä°bn. Arabi nin etkisi altÄ±nda onun gÄŒrÄ¼Äylerinin tesirinde kalan Äza- rani ve Ä°.HakkÄ± Bursevi nin (Ä–. 1725) etkisi ile ikinci ve Ä¼ÄŒÄ¼ncÄ¼ dev- re melametiliÄyin vahdet-i vÄ¼cud merkezli bir geliÄyim gÄŒsterdiÄyi gÄŒ- rÄ¼lmektedir.[16][16]

Ä°bn. Arabi, diÄyer dÄ¼ÄyÄ¼ncelerinde olduÄyu gibi, melamet dÄ¼ÄyÄ¼nce- sini de vahdet-i vÄ¼cud merkezinde incelemiÄy ve bu ÄŒerÄŒeveye oturt- muÄytur.[17][17]

Ä°bn. Arabi, salikleri Ä¼ÄŒ kÄ±sÄ±mda ele alarak onlarÄ±, abidler, sufiler ve melamiler Äyeklinde sÄ±ralar ve bunlar arasÄ±nda melamilerin en Ä¼st dereceyi iÄygal ettiklerini belirler. Ona gÄŒre bu makam makam-Ä± kurb dur ve bunun Ä¼zerinde nÄ¼bÄ¼vvet derecesi bulunmaktadÄ±r. Ä°bn. Arabi, melamet in anlamÄ±nÄ± daha geniÄy tutarak Hz Peygamberi mela- meti sayar.[18][18]

°bn. Arabi nin, ayn± zamanda ¼mena diye isimlendirdi±yi bu z¼mrenin say±s± belli olmay±p zaman i±inde art±p eksilmektedir.[19][19]

°bn. Arabi F¼tuhat± Mekkiye sinde Melamet ve Melamet ehli hakk±nda ¼unlar± s±ylemektedir.

H. Ebu Bekir es-S±dd±k ±n kademi/yolu ¼zerinde bulunan rica- lullahd±r/Allah adam±, Allah ehlidirler. Bunlar be± vakit namaza, k±- l±nmas± gereken s±nnetlerin d±±y±nda bir ilave yapmazlar. Sokak ve ¼sar±larda ¼sevre taraf±ndan tan±nmazlar. °nsanlarla normal ¼ekilde ko-nu±urlar. Bunlar di±erlerinden ancak Hakk ile Hakk olan g±n±leriyle ay±rt edilirler. Ubudiyet/kulluk derecesinden asla ayr±lmazlar. G±n±l- leri Cenab± Hakk ±n Rububiyet tecellisi kaplad±±y±ndan, riyazet ve ba± olma sevdas±na kap±lmazlar. °±te bu gurup melamiyye, ricalulla- h±n manevi makam y±n±ndan en ¼st±n dereceye sahip olanlard±r. [20][20]

Yine bunlar, Allah ±n emir ve yasaklar±na riayet eden iman sa- hibi kimseler olup, d¼nya ehlinde gizlenirler. Onlar±n hallerine kim- se vak±f olmayaca±y± i±in bu z¼mrenin gizli olmas± gerekir. ±¼nk±, °bn. Arabi ye g±re E±er onlar±n Allah kat±ndaki halleri insanlarca bilinseydi, insanlar onlar± ilah edinirlerdi. Bu bak±mdan bu kimseler, alelade insanlar gibi normal bir ya±ant± s±rerler. Nitekim onlara ¼mena ismi verilmesi, kendilerine tevdi edilen ilahi s±rlar± ve haki- katleri, ehlinde ba±kas±na if±ya etmediklerinden dolay±d±r. [21][21]

Onlar bat±nlar±nda olan± zahirlerine yans±tmayan, sufilerin en ¼st tabakas±nda bulunan kimselerdir. [22][22]

Melamilerin sahip oldu±u ±zellikler ¼unlard±r.

Melamiler, Allah ±n emirlerini terine getiren di±er m±minlerden fazladan bildikleri bir hal nedeniyle ay±rt edilmezler. ±ar±larda dola±r, insanlarla konu±urlar.

Her beldede o belde insan±n k±yafetlerini giyerler.

Allah ±n raz± olaca±y± ¼ekilde evlenip ¼soluk ¼ocuk sahibi olurlar

°nsanlar taraf±ndan fark edilmemek i±in kom±ular± d±±y±ndakilerle pek ilgilenmezler.

Konu±tuklar± zaman Allah ± murakabe ederler/Allah ± ararlar. Hakk tan ba±kas±n± s±ylemezler. Kendileri insanlarla olduklar± halde kalpleri ile hep Allah la beraber olurlar.

Farz namazlar± insanlarla beraber eda ederler ve sadece s±nnet- leri eklerler. Mescitleri mesken edinmezler. °nsanlar±n dikkatini ¼sek- memek i±in cuma namazlar±n±n k±l±nd±y± mescitlerdeki yerlerini s¼- rekli de±i±tirirler. °limde bilgi sahibi olup,Allah a kullukta bir an bile geri kalmazlar. Kalplerini rububiyet sultan± istila etti±i ve onun kar- ¼±s±nda zelim bulduklar± i±in riyasete tama etmezler.

Her makam± gerekti±i ¼ekilde zevk ve amel ederler ve halktan gizlenirler. Onlar hi± ¼±phesiz Y±ce Allah ±n halis ve muhlis kulla- r±d±rlar. °nsanlar aras±nda yerken, i±erken, uyan±kken ve uyurken ve konu±urken devami± suretle Allah ± m±±ahede ederler.

Onlar, kalpleriyle Allah tan ba±ka bir mefhumla u±ra±mad±klar± ve bununla kendilerini koruduklar± i±in bu ilahi basamaklara varm±±y- lard±r. Onlar±n konu±malar±, oturmalar±, kalkmalar± ve b¼t¼n ya±ant±- lar± Allah iledir. °±te bunlar melamilerdir.

°bn. Arabi ye g±re bu yolun b¼y¼klerine melameti ismi verilme- sinin nedeni, insanlar±n, fiillerin ger±ek sahibi olan Allah ± g±rmeyip, o fiil kimin elinde ger±ekle±tiyse bu fiili ona ait g±rerek

kendilerini kânamalar± ve zemetmeleri nedeniyle ve Allah katındaki mertebelerini ve hallerini gizlemelerinden dolayıdır. EYer o insanlar±n Ânlerin- den perde kaldır±l±p, fiillerin Allah tan olduYunu gârselerdi, o fiilin Âzerinde bulunan kiYiyi kânamazlard±. Bunu fark edince de b¼t¼n fiiller onlar nazar±nda deYerli ve g¼zel gâr¼n¼rd¼. B¼ylece fiillerin sahibi Allah olunca kânamada kânanana gârre anlamsızlaY±r.[23][23]

Ayr±ca, melamet d¼Y¼ncesine ÅseYitli tenkitler yânelten Hucviri de (Å-1072) melamet ehlinin Âvg¼ye deYer diYer s±fatlar±n± zikrederken, Hz. Peygamber in de melamet ehli gibi, Åşevresinde kânanmaya maruz kald±Y±n± belirtir.

Her meslekte olduYu gibi MelamiliYinde pek Åok taklitÅileri ortaya Å±km±Y, melamet fikri zamanla dejenere olduY, laubali ve ibahi tutum tak±nan kimselerin istismar ettikleri bir yol haline gelmiYtir. Belki kasten belki de bilmeyerek MelamiliYi taklit edenler, melami tav±r ve karakterinde gâr¼lmeğe yeltenenler, ÅYeriat dairesinden Å±k±p, belki de ne yapt±klar±n± bilmeden z±nd±klar aras±na kar±Ym±Ylard±r.

Bu konudan rahatsız olan Mevlana Abdurrahman Cami, Nefahat¼ I-Åens¼nde: Åimdiki zamanda Âyle bir gurup vard±r ki, kâr¼ davran±Ylar± normal kar±lamak, ÅYeriat± hafife almak, m¼naf±kl±k, edepsizlik ve sayg±s±zl±Y± al±Ykanl±k haline getirmek ve ona da Melamet ad±n± vermek gibi bir duruma d¼Ym¼Ylerdir. Melamet, ÅYeriata sayg±- s±zl±k ederek amel etmek deYildir... Melamet, Hakk Teala n±n hizmetinde olup, halktan kay±rmamak demektir... ve bu konuda ufak bir labalilik bile manen hezimettir. [24][24]

Nihayet melamet, Å¼Å¼nc¼ devre MelametiliYin kurucusu olan Muhammed Nuru I-Arabi taraf±ndan vahdet-i v¼cud felsefesinin tesirinde yeniden d¼zenlenerek yepyeni bir eYitim anlay±Y± halini alm±Yt±r.[25][25]

Hamza K±l±Å

Emekli Å-Yretmen

Girne Bulvar± 186/A

Kar±yaka-Å°ZM°R

[1][1] Ali Bolat, Melametilik, 167

[2][2] Ali Bolat, Melametilik., 280

[3][3] Hucviri, KeY¼ I-Mahcub, 77. Ali Bolat, Melametilik, 228

[4][4] S¼lemi Risalet¼ I-Melametiyye,71 Ali Bolat, Melametilik

[5][5] S¼lemi, Risalet¼ I-Melametiyye, 103 Ali Bolat, Melametilik

[6][6] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 72 Ali Bolat, Melametilik

[7][7] Ali Bolat, Melametilik, 173

[8][8]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 87

[9][9] SÄ¼dÄ±k Vicdani, Tomar-Ä± Turuk-Ä± Aliyye, 22

[10][10] SÄ¼dÄ±k Vicdani, Tomar-Ä± Turuk-Ä± Aliyye, 22

[11][11] Ali Bolat, MelÄ¼metilik 62-63 SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 96

[12][12]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, TabakÄ¼t, 38 Ali Bolat, MelÄ¼metilik 48

[13][13]Ebu Abdirrahman es- SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 70-71

[14][14] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 71 Ali Bolat, Melametilik

[15][15] SÄ¼lemi, RisaletÄ¼ I-Melametiyye, 86 Ali Bolat, Melametilik

[16][16] A. GÄ¼lpÄ±nariÄ±, Melamilik ve Melamiler, 243-244-260

[17][17] Ali Bolat, Melametilik, 165

[18][18] Ä°bn. Arabi, Futuhat. II, 16

Bu Sayfanın Geldiđi Adres

Tasavvuf Derneđi:

<http://www.tasavvufdernegi.com>

Bu Sayfanın Adresi:

<http://www.tasavvufdernegi.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=146>